

HIGIENSKA PRIPOROČILA ZA IZVAJANJE POUKA V OSNOVNI ŠOLI ZA PREPREČEVANJE ŠIRJENJA SARS-CoV-2

PRIPOROČILA ZA OBDOBJE, KO SE V DRŽAVI
POJAVLJAJO POSAMIČNI PRIMERI COVID-19

KAZALO VSEBINE

1. UVOD.....	3
2. SPLOŠNI HIGIENSKI UKREPI.....	5
ZDRAVSTVENE OMEJITVE.....	6
SPREMLJANJE ZDRAVSTVENEGA STANJA.....	7
ZMANJŠEVANJE ŠTEVILA STIKOV MED OSEBAMI	8
OSEBNA VAROVALNA OPREMA	8
3. PRIHOD DO ŠOLE IN VSTOPANJE V ŠOLSKI OBJEKT	9
PRIHOD DO ŠOLE.....	9
VSTOPANJE V ŠOLSKI OBJEKT IN V RAZRED	9
4. POTEK DELA V ŠOLI	10
UČILNICA	10
IGRALA	11
TELOVADNICE.....	11
GLASBENA VZGOJA	11
ZBORNICA, KABINETI ZA UČITELJE	11
ODMORI, ŠOLSKA PREHRANA	12
DELITEV IN POBIRANJE GRADIV	12
SANITARIJE	13
ODHOD DOMOV	13
5. PODPORNE DEJAVNOSTI.....	13
ZRAČENJE PROSTOROV	13
ČIŠČENJE PROSTOROV	14
ŠOLSKA KUHINJA, SAMOPOSTREŽNI APARATI ZA NAPITKE.....	14
6. UKREPANJE V PRIMERU OBOLENJA S SIMPTOMI/ZNAKI COVID-19	15
OBRAVNAVA PRIMERA S SUMOM NA COVID-19 V OSNOVNI ŠOLI	15
7. MATERIALI NA SPLETNI STRANI NIJZ.....	17
8. VIRI	18
9. PRILOGE.....	19
Priloga 1: Razširjeni strokovni kolegij (RSK) za pediatrijo je opredelil zdravstvene omejitve za učence za vrnitev v šolo ob ponovnem odprtju, samostojen dokument	19
Priloga 2: Razširjeni strokovni kolegij (RSK) za medicino dela, prometa in športa je predelil zdravstvene omejitve za zaposlene v šoli za vrnitev na delovno mesto ob ponovnem odprtju, samostojen dokument	19
Priloga 3: Izjava ob ponovnem vstopu v šolo.....	20

1. UVOD

Pojav novega koronavirusa pomeni dodatno tveganje v življenju in potrebo po spremembi obnašanja ter prilagoditvah.

Na osnovi stališča strokovne posvetovalne skupine pri Ministrstvu za zdravje je bilo 27.5.2020 ugotovljeno, da je epidemiološka situacija ugodna in je možno nadaljnje sproščanje ukrepov na področju predšolskega varstva in šolstva. Ocenjeno je bilo, da je možno nadaljnje postopno odpiranje ob vzdrževanju določenih ukrepov in skrbnem spremljanju stanja. V tej fazi odprtja šol bo tveganje za širjenje COVID-19 višje kot v prejšnji fazi, ko so bili v šolah učenci v manjših učnih skupinah. Manjša kot je skupina učencev, manjše kot je število oseb na površino učilnice, večja kot je razdalja med učenci, manjša je možnost prenosa virusa.

Tveganje je odvisno od izvajanja ukrepov in epidemiološke situacije. Kljub izvajanju vseh ukrepov se lahko še vedno pojavijo primeri COVID-19 in druge okužbe. Z odstopanjem od ukrepov, se tveganje za prenos okužbe SARS CoV-2 zvišuje.

Novi koronavirus ostaja med nami, čeprav se epidemiološke razmere v evropskih državah umirjajo. V šolah priporočamo dosledno izvajanje ukrepov, da varujemo svoje zdravje in zdravje svojih bližnjih in oseb, ki so nam zaupane v varstvo in izobraževanje. Tako bomo lahko premostili čas do takrat, ko bo na voljo cepivo oz. učinkovita zdravila. Gre za povsem nov virus s še ne dovolj raziskanimi značilnostmi prenosa in učinki, ki se morebiti razlikujejo med starostnimi ali prebivalstvenimi skupinami, zato sta nujna previdnost in doslednost.

To je posebej pomembno tudi zato, ker so ponekod v drugih državah razmere slabše in obstaja realna nevarnost novih vnosov okužbe v Slovenijo. Ti se lahko pokažejo kot ugotovljeni posamezni primeri COVID-19, lokalni izbruhi ali možen drugi val epidemije v večjih razsežnostih.

Osnovno vodilo ostaja, da pridejo v vrtec/šolo samo zdravi otroci oz. zaposleni. Pomembno je, da so starši in zaposleni seznanjeni s simptomi in znaki bolezni COVID-19 in ob pojavu simptomov in znakov pravilno ukrepajo.

V ospredju delovanja v šoli kot ključni ukrep ostaja zagotavljanje zadostne fizične razdalje. Higiena kihanja in kašlja ter vzdrževanje primerne razdalje sta ključnega pomena za omejevanje širjenja virusa in drugih mikroorganizmov s kapljicami, medtem ko je higiena rok in zlasti izogibanje dotikanju obraza z nečistimi rokami pomembna za preprečevanje posrednega stika z mikroorganizmi. Povečana fizična razdalja med ljudmi zmanjšuje možnost okužbe, še preden se pri okuženem pojavijo znaki in simptomi bolezni.

Z organizacijskimi ukrepi dosegamo manjše število stikov med učenci in med zaposlenimi. Tako je pomembno izvajati priporočene ukrepe glede prihoda v šolo, vstopanja v šolo in gibanja po šoli, ureditve učilnic s fizično distanco med učenci, pouk v eni učilnici in brez kabinetnega pouka, da je skupina učencev skupaj cel dan in ni mešanja učencev v jutranjem in popoldanskem varstvu, da šolsko malico učenci dobijo v učilnici, da se skupine ne srečujejo oz. mešajo na hodnikih, pri kosilu, na igriščih, s čimer dosegamo manjše število stikov.

Kljub izvajanju vseh ukrepov se lahko še vedno pojavijo primeri COVID-19 in druge okužbe. Potrebno se je zavedati, da manj izvajanja ukrepov pomeni manjšo varnost.

Še posebej so po dosedanjem spoznanjih ogroženi starejši in osebe z nekaterimi boleznimi.

Ker se zavedamo, da zaradi razvojnih zakonitosti in specifičnosti dela učitelji in učenci ne morejo izvajati vseh možnih ukrepov, smo jih (po vzgledu drugih držav) skušali prilagoditi ali dodati druge ukrepe oziroma prilagoditve, ki preprečujejo okužbo in so izvedljivi v šolskem prostoru.

Pri odpiranju šol se torej odločamo za številne koristi, ki jih prinašajo šole otrokom in zaposlenim staršem, odločamo pa se tudi za večje tveganje za prenos bolezni. Da bi kar najbolj zmanjšali to tveganje, svetujemo nabor ukrepov, za katere so se v času popuščanja ukrepov odločile tudi druge države.

Pri popuščanju ukrepov je, kakor opozarjata Evropska komisija in SZO, svetovana postopnost popuščanja.

Priporočila se bodo spreminjala skladno z epidemiološko sliko in novimi spoznanji o širjenju okužbe s SARS-CoV-2 in o bolezni COVID-19.

2. SPLOŠNI HIGIENSKI UKREPI

Najpomembnejša pot prenosa novega koronavirusa je **preko izločkov iz dihal in preko onesnaženih rok, predmetov in površin.**

Ukrepi proti širjenju okužbe so zato prednostno usmerjeni v:

- ✓ **Vzdrževanje zadostne medosebne razdalje in s tem v preprečevanje kapljičnega prenosa.**
- ✓ **V redno umivanje rok in čiščenje oz. razkuževanje površin in predmetov in s tem v preprečevanje kontaktnega prenosa.** Roke vedno smatramo kot kontaminirane, izjema je le neposredno po njihovem umivanju ali razkuževanju.

Z upoštevanjem vseh navedenih ukrepov bomo zmanjšali možnost za okužbo in s tem ščitili sebe in druge. Za pravilno izvajanje samozaščitnih ukrepov mora odgovornost prevzeti vsak posameznik.

Za zaščito tako učencev kot učiteljev in ostalega osebja v šoli pred okužbo s SARS-CoV-2 je potrebno zagotoviti primerne pogoje ter jih seznaniti in doseči dosledno izvajanje vseh **splošnih higienskih ukrepov:**

- Redno in temeljito umivanje rok z milom in vodo.

V primeru, da voda in milo nista dostopna, si roke razkužimo z namenskim razkužilom za roke. Vsebnost alkohola (etanol, izopropanol) v razkužilu za roke naj bo 60 do 80 %. Razkužilo za roke je namenjeno samo zunanji uporabi. Sredstva za čiščenje/razkuževanje površin niso namenjena čiščenju/razkuževanju kože.

Umivanje ali razkuževanje rok je obvezno po vsakem prijemanju kljuk (npr. vstopanje v ali izstopanje iz učilnice, pri odhodu na stranišče ali prihodu iz stranišča), ograje stopnišča ali po dotikanju drugih površin.

- Ne dotikajmo se obraza (oči, nosu in ust) z nečistimi/neumitimi rokami.
- Upoštevajmo zadostno medosebno razdaljo, vsaj 1,5 oz. 2 metra.
- Odsvetujemo zbiranja v skupinah, na celotnem območju šole, razen v matični učilnici.
- Upoštevanje pravilne higiene kašlja (preden zakašljamo/kihne, si pokrijemo usta in nos s papirnatim robčkom ali zakašljamo/kihne v zgornji del rokava). Papirnat robček po vsaki uporabi odvržemo med odpadke in si nato umijemo roke z milom ter vodo.

- Zaprte prostore večkrat dnevno temeljito prezračimo, priporočamo po vsaki uri (na stežaj odprta okna). V šolski objekt naj vstopajo samo učenci in zaposleni, ostali le po potrebi po predhodni najavi in naj upoštevajo vse potrebne ukrepe (nošenje obrazne maske, higiena rok, kašlja...)
- Morebitne govorilne ure in pridobivanje informacij naj starši opravijo po telefonu ali preko računalniške povezave.
- Tudi pri vseh sestankih prednostno svetujemo organizacijo video sestankov.
- Organiziranje vsakršnih dogodkov oziroma udeležba na njih (npr. koncerti, proslave, razstave, literarni večeri) je odsvetovana. Dopustni so le dogodki, kjer so udeleženci le učenci iz istega razreda brez zunanjih udeležencev.

Splošna navodila za preprečevanje okužbe s povzročiteljem COVID 19 so dosegljiva na spletni strani: <https://www.nijz.si/sl/preprecevanje-okuzbe-z-virusom-sars-cov-2019>

Za boljšo seznanitev svetujemo, da so navodila, nameščena v razredih ter drugod po šoli oziroma, da se v času prihoda učencev vrtijo na digitalnih zaslonih, v kolikor so le ti nameščeni po hodnikih, zlasti:

- Kaj lahko storim, da preprečim širjenje novega koronavirusa: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/plakat_navodila_preprecitev-sirjenja.pdf Umivanje rok:
- https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/navodila_higiena-rok_zdravstveni-delavci.pdf
- Higiena kašlja: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/navodila_higiena-kašlja_0.pdf
- Pravilna namestitev obrazne maske: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/maske2_lektorirano.pdf.

ZDRAVSTVENE OMEJITVE

ZDRAVSTVENE OMEJITVE

Razširjeni strokovni kolegij (RSK) za pediatrijo je posodobil zdravstvene omejitve za učence za vrnitev v šolo ob ponovnem odprtju (Priloga 1). V sklepu RSK za pediatrijo je navedeno naj imajo kronično bolni otroci s potencialno večjim tveganjem za težji potek COVID-19 opravljeno pred vstopom v šolo individualno oceno tveganja. Oceno opravi izbrani pediater po posvetu z lečečim subspecialistom in družino.

RSK svetuje naj sorojenci in starši tistih otrok z večjim tveganjem, vključno z otroki, ki bodo prejeli potrdilo, gredo lahko v šolo oz. službo, vendar morajo biti posebej pozorni na simptome in strogo upoštevati vsa navodila za preprečevanje okužbe. Iz tega sledi:

- Otroci z zdravstvenimi omejitvami naj imajo opravljeno individualno oceno tveganja. Oceno opravi izbrani pediater ali lečeči subspecialist po posvetu z družino. Ocena temelji na trenutnem stanju aktivnosti bolezni, terapiji, dodatnih faktorjih tveganja in

lokalni epidemiološki situaciji. Če lečeči specialist oceni, da ne obstaja dodatno tveganje za COVID-19, gre otrok lahko v šolo.

- Sorojenci otroka z zdravstvenimi omejitvami lahko grejo v vrtec/šolo, vendar morajo biti posebej pozorni na simptome in strogo upoštevati vsa navodila za preprečevanje okužbe.
- Starši otroka z zdravstvenimi omejitvami, lahko gredo v službo, vendar morajo biti posebej pozorni na simptome in strogo upoštevati vsa navodila za preprečevanje okužbe

Razširjeni strokovni kolegij (RSK) za medicino dela, prometa in športa je opredelil zdravstvene omejitve za zaposlene v šoli za vrnitev na delovno mesto ob ponovnem odprtju (Priloga 2). V primeru, da je v družini, v istem gospodinjstvu drug otrok, mladostnik ali odrasla oseba, ki ima zdravstvene omejitve, odsvetujemo vrnitev v šolo. O umiku z delovnega mesta zaradi zdravstvenih razlogov odloča zdravnik - specialist medicine dela, prometa in športa, ki presoja individualno in so mu predlagane bolezni le smernice pri delu.

SPREMLJANJE ZDRAVSTVENEGA STANJA

Pouk naj obiskujejo le zdravi učenci in učitelji (brez znakov akutne okužbe dihal).

Ob ponovnem vstopu v šolo naj učenci prinesejo podpisano izjavo staršev Izjava staršev pred vstopom otroka v šolo ob sproščanju ukrepov za zajezitev širjenja COVID-19 (Priloga 3).

Osnovne informacije o COVID-19

Okužba z virusom SARS-CoV-2 lahko povzroči koronavirusno bolezen 2019 oz. COVID-19. Inkubacijska doba (čas med okužbo in pojavom bolezni) je lahko do 14 dni, povprečno približno 6 dni. Bolezen se najpogosteje kaže z znaki/simptomi okužbe dihal, to je s slabim počutjem, utrujenostjo, nahodom, vročino, kašljem in pri težjih oblikah z občutkom pomanjkanja zraka. Pri približno 80% okuženih bolezen poteka v lažji obliki. Pri otrocih je potek bolezni praviloma lažji, tveganje za težek potek in zaplete pa se poveča pri starejših (zlasti starejših od 60 let) in osebah s pridruženimi boleznimi, kot so srčno-žilne bolezni, bolezni pljuč, jeter, ledvic, sladkorna bolezen, imunske pomanjkljivosti ipd. Za težji potek bolezni je značilna pljučnica. Za potrditev ali izključitev okužbe s SARS-CoV-2 je potrebno mikrobiološko testiranje. Okužba s SARS-CoV-2 se med ljudmi prenaša kapljično, z izločki dihal. Za prenos potreben tesnejši stik z bolnikom (razdalja do bolnika manj kot 1,5 m). Okužba je možna tudi ob stiku s površinami, onesnaženimi z izločki dihal. Za preprečevanje okužbe je tako najpomembnejša dosledna higiena rok in kašlja. Podrobna navodila za preprečevanje okužbe in več informacij na spletni strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje: <https://www.nijz.si/sl/koronavirus-2019-ncov>.

Če otrok zboli z zgoraj navedenimi znaki/simptomi ali bo potrjena okužba s SARS-CoV-2 pri osebi, ki z otrokom biva v istem gospodinjstvu (najpogosteje družinski član), naj ostane doma in omeji stike z drugimi ljudmi. Če je otrok bolan, za nadaljnja navodila pokličite

otrokovega izbranega ali dežurnega zdravnika. V primeru potrjene okužbe v družini ali drugega tesnega stika z okuženo osebo boste nadaljnja navodila prejeli od epidemiološke službe.

Priporočamo vam, da otrok omeji stike s starejšimi, npr. s starimi starši in osebami s pridruženimi kroničnimi boleznimi ali imunskimi pomanjkljivostmi, saj so le-ti bolj ogroženi za težji potek bolezni. Druženje namreč povečuje tveganje za okužbo.

Tudi zaposleni v šoli naj spremlja svoje zdravstveno stanje in v primeru, da zboli z zgoraj navedenimi znaki/simptomi ali če bo potrjena okužba s SARS-CoV-2 pri osebi, ki biva v istem gospodinjstvu, naj ostane doma in omeji stike z drugimi ljudmi. Za nadaljnja navodila naj kontaktira izbranega osebnega ali dežurnega zdravnika. V primeru potrjene okužbe v družini ali drugega tesnega stika z okuženo osebo bo zaposleni nadaljnja navodila prejel od epidemiološke službe.

ZMANJŠEVANJE ŠTEVILA STIKOV MED OSEBAMI

Preprečevanje širjenja okužbe dosegamo z zmanjševanjem števila stikov med osebami in z doslednim izvajanjem higienskih ukrepov. K temu pripomore manjše število oseb v skupini. Manjša kot je skupina učencev, manjše kot je število oseb na površino učilnice, večja kot je razdalja med učenci, manjša je možnost prenosa virusa.

Priporočamo, da se na šoli iz razredov oblikujejo manjše učne skupine. V kolikor je organizacijsko možno, bi za prvo triado priporočali do 10 učencev, ne glede na starost učencev pa za v učno skupino priporočamo do polovice učencev običajnega razreda. **V kolikor so v eni učilnici vsi učenci iz razreda, se je treba zavedati in sprejeti, da je tveganje širjenja okužbe večje.**

OSEBNA VAROVALNA OPREMA

Priporočamo, da vsi zaposleni in starejši od 12 let v objektu šole nosijo maske, zaposleni ves čas, učenci pa izven matične učilnice.

Vsi naj bodo seznanjeni s pravilnim načinom nošenja ter snemanja mask. Pred uporabo ter po odstranitvi maske naj si temeljito umijejo ali razkužijo roke. Maska mora segati od korena nosu do pod brado, med nošenjem naj se je osebe ne dotikajo.

Navodila za pravilno namestitvev in odstranitev maske so dosegljiva na povezavi: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/maske2_lectorirano.pdf.

Splošno o uporabi mask je dosegljivo na povezavi: <https://www.nijz.si/sl/splosna-uporaba-zascitnih-mask>

Za zaščito osebja svetujemo uporabo zaščitnih mask.

Natančnejša navodila za posamezna delovna mesta poda pooblaščen specialist medicine dela, ki natančno pozna organizacijski proces in tveganja na posameznih delovnih

mestih. Spletna stran medicine dela, dostopno na naslednji povezavi:
<https://www.anticovid.zmdps.si/>

3. PRIHOD DO ŠOLE IN VSTOPANJE V ŠOLSKI OBJEKT

PRIHOD DO ŠOLE

Priporočamo peš hojo, kolesarjenja za učence, ki imajo kolesarski izpit, tudi individualni prevoz s strani staršev (brez združevanja učencev).

Svetujemo smiselno prilagoditev javnega prevoza v šolo. Higijenska priporočila za izvajanje prevoza šolarjev v času epidemije COVID-19 z dne 12. 05. 2020 je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport poslalo na šole z okrožnico pred odprtjem šol.

Higijenska priporočila za izvajanje avtobusnega javnega stalnega, občasnega in posebnega linijskega ter izven linijskega prevoza potnikov (primestni, medmestni, krajevni) in mestnega prevoza potnikov v času epidemije COVID-19 so objavljena na naslednji povezavi:

https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/prevozi_linijski_avtobusi.pdf.

VSTOPANJE V ŠOLSKI OBJEKT IN V RAZRED

Svetujemo, da so učenci in njihovi starši pred ponovnim prihodom v šolo obveščeni o organizaciji pouka, npr.:

- o učilnici, v kateri bodo imeli v tem času pouk in da bodo predvideni razpoložljivi sedeži imensko označeni;
- o pravilih ravnanja v šoli za preprečevanje širjenja SARS CoV-2 (npr. glede lokacij/možnosti za razkuževanje rok, glede postopkov pred vstopom v šolo, hoje po označenih koridorjih, postopkov pred vstopom v razred, ne druženja oz. vzdrževanja distance pri tem, ne posojanja stvari, ravnanju z garderobo, glede režima pri obiskovanju WC-ja, glede malice...);
- o navodilih za preprečevanje okužbe (<https://www.nijz.si/sl/preprecevanje-okuzbe-z-virusom-sars-cov-2019>) in vsebino infografik na to temo (npr. umivanje rok, higiena kašlja...);
- o tem, kaj naj prinesejo s seboj (npr. šolske potrebščine, voda v plastenkah, eventualna dodatna oblačila, saj se bo prostore veliko zračilo...)
- starejši od 12 let o uporabi mask.

Učenci in njihovi starši naj bodo hkrati seznanjeni, da je ob ponovnem zagonu pouka tveganje za prenos okužbe z virusom SARS-CoV-2 večje. Temu ustrezno naj skušajo zaščititi svoje morebitne starejše ali imunsko oslabele sorodnike oziroma osebe, ki so jim blizu – kontakt z njimi naj bo le na zadostni razdalji in z uporabo maske.

Priporočamo, da učenci v šolski objekt vstopajo posamično, pri tem naj ohranjajo vsaj 1,5 oz. 2 metrsko medosebno razdaljo. Šola naj, glede na možnosti, uporabi več vhodov in naj organizacijo prihajanja in odhajanja v šolo opredeli v hišnem redu. Svetujemo, da pripravijo talne označbe za vzdrževanje zelene, vsaj 1,5 oz. 2 metrske, medosebne razdalje. Predlagamo tudi talno označitev tako imenovanih koridorjev, na hodnikih in v učilnicah.

Podajalniki razkužil/razkužila naj bodo nameščeni na več dostopnih mestih šole, tudi na več mestih v avli oz. na hodnikih. Prav tako naj bodo na več vidnih mestih izobešene infografike¹ s splošnimi higienskimi ukrepi.

Priporočamo, da je v času prihodov v šolo pri vhodu in na hodnikih odrasla oseba, ki skrbi, da se ukrepi izvajajo. Enako svetujemo tudi v času odmorov.

4. POTEK DELA V ŠOLI

UČILNICA

Svetujemo, da pred začetkom pouka učilnice temeljito prezračite.

Vrata učilnice naj bodo odprta do začetka pouka, tako da je čim manj dotikov kljuke. Prenos preko kljuke preprečujemo s tem, da kljuko obrišemo z alkoholnim robčkom ali s papirnato krpo za enkratno uporabo in razkužilom (70 % alkohol).

V vsaki učilnici naj bo:

- razkužilo za roke;
- po možnosti izobešen plakat s splošnimi higienskimi ukrepi in ostale infografike.

Za vzdrževanje ustrezne higiene rok naj se uporabljajo samo učilnice z umivalnikom, ki naj bo opremljen z milom in brisačkami za enkratno uporabo ter košem za odpadke.

Pouk naj poteka v primerno velikih učilnicah, ki ves čas omogočajo doseganje zadostne medosebne razdalje (vsaj 1,5 oz. 2 metra). Učenci naj sedijo na razdalji tako, da niso obrnjeni drug proti drugemu.

Vsakemu razredu oziroma učni skupini naj bo dodeljena matična učilnica, v kateri bo zanje potekal pouk za vse predmete, določeni naj jim bodo tudi sanitarni prostori, ki jih lahko ta razred oz. učna skupina uporablja.

Odsvetujemo prehajanje učencev iz ene v drugo učilnico. Prav tako svetujemo, da se ves čas ohranja dodeljeni sedežni red.

¹ Umivanje rok:

https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/navodila_higiena-rok_zdravstveni-delavci.pdf

Higiena kašlja: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/navodila_higiena-kaslja_0.pdf

Pravilna namestitvev maske:

https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/maske2_lektorirano.pdf

Zaradi težav pri zagotavljanju ustreznega razkuževanja površin predlagamo, da se pouk v računalniških učilnicah in laboratorijih, razen za demonstracije, ne izvaja. Predlagamo, da računalnik v učilnici uporabljajo zgolj učitelji. Če se vseeno odločite za uporabo računalniške učilnice, priporočamo, da tudi tam zagotavljate ustrezno razdaljo med učenci in da posamezen računalnik uporablja zgolj en učenec. Svetujemo, da vse površine, ki se jih učenci dotikajo (npr. tipkovnica, miška, miza, ekran...) po uporabi razkužite.

Svetujemo, da si učenci šolskih potrebščin in pripomočkov med seboj ne izmenjujejo in ne izposojajo.

Priporočamo, da je učitelj ves čas prisoten v razredu, za časa malice ga nadomesti kdo drug od osebja. Učitelji naj dorečejo režim hoje učencev na stranišče. Priporočljivo je poskrbeti, da na stranišču ne nastaja gneča.

Zlasti učenci prve triade naj imajo pouk tudi na prostem, priporočamo izbiro ur, ko moč sonca ni največja. Svetujemo tudi, da poskrbite za ustrezno zaščito pred soncem. Svetujemo, da se pri premiku iz učilnice do prostora zunaj in tudi tam ves čas zagotavlja medosebno razdaljo vsaj 1,5 oz. 2 metra.

IGRALA

Priporočamo, da se otroška igrala na šolskih igriščih uporablja le, če gre za igrala, ki so namenja zgolj uporabi šole in do njih ne dostopajo zunanji uporabniki ter je zagotovljeno razkuževanje med uporabo različnih skupin otrok. Predlagamo, da se pripravi raspored uporabe igral, tako da posamezna razred oz. učna skupina na določen dan uporablja eno ali več igral, na koncu dne se jih razkuži in naslednji dan lahko uporablja ta igrala drug razred.

TELOVADNICE

Izvajanje telesne vzgoje v zaprtih prostorih do nadaljnjega odsvetujemo, več:

https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/sport_vadba.pdf

GLASBENA VZGOJA

Priporočamo smiselno upoštevanje priporočil za glasbene šole:

https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/glasbene_sole.pdf

ZBORNICA, KABINETI ZA UČITELJE

Pri določanju, koliko oseb je lahko največ v prostoru, uporabljamo za zbornico in kabinete enak ključ kot pri učilnicah (zagotovljena naj bo medosebna razdalja vsaj 1,5 oz. 2 metra).

Videokonference imajo prednost pred klasičnimi sestanki.

ODMORI, ŠOLSKA PREHRANA

Med šolskimi odmori, vključno s šolsko malico, učenci ne zapuščajo učilnic. Po vsaki uri naj se prostor intenzivno prezračí.

Šolska prehrana naj bo organizirana skladno z lokalnimi možnostmi. Malico naj učenci zaužijejo v razredu, hrano razdeli učitelj ali dežurna oseba, ki si je pred razdeljevanjem umila roke, od klopi do klopi. Priporočamo, da je celotna malica pripravljena eno porcijsko.

Pred hranjenjem naj si svojo klop (mizo) učenci obrišejo z alkoholnimi robčki ali papirnato brisačko za enkratno uporabo in razkužilom (70 % do 80% etanol) in naredijo pogrinjek z brisačko za enkratno uporabo. Pred nadaljevanjem pouka postopek ponovijo. Pred in po končanem hranjenju naj si umijejo roke z vodo in milom.

Učence naj se dosledno spodbuja k rednemu in pravilnemu umivanju rok (po kihanju, kašljanju, pred in po malici itd.). Svetujemo, da učence usmerja učitelj.

DELITEV IN POBIRANJE GRADIV

Prenos virusa je možen preko različnih predmetov, tudi preko papirja.

Svetujemo, da morebitno tiskano učno gradivo učencem deli in pobira učitelj, ki si je pred tem umil ali razkužil roke.

Priporočamo, da vrnjene/oddane pisne izdelke učitelj pred popravilanjem vsaj 1 dan² hrani na varnem mestu. Nasvet temelji na preživetju virusa na različnih površinah, razvidno iz opombe 2.

Svetujemo, da tudi ravnanje z ostalim gradivom, vključno s knjižničnim gradivom, v času epidemije COVID-19 smiselno priredite skladno z navodilom za knjižnice, dosegljivo na spletni strani NIJZ.

² Po do sedaj znanih podatkih iz literature novega koronavirusa SARS-CoV-2 na tiskarskem in tekstilnem papirju niso zaznali živega 3 ure po inkubaciji⁽¹⁾, na bakreni površini 4 ure⁽²⁾, na kartonu 24 ur⁽²⁾, na lesu in tkaninah 2. dan, na gladkih površinah, kot so steklo in bankovci 4. dan⁽¹⁾, na gladkih površinah, kot sta jeklo in plastika pa 7. dan po inkubaciji⁽¹⁾. Novi koronavirus je preživel v zelo nizkih koncentracijah na površinah iz nerjavečega jekla 2 dni in plastike 3 dni po inkubaciji⁽²⁾. Stabilnost oziroma infektivnost virusa je bila določena v laboratorijih v optimalnih pogojih in z visokimi začetnimi koncentracijami virusa^(1,2). V praksi je zaradi dodatnih faktorjev, kot so dnevna svetloba, nihanja v temperaturi in vlažnosti in nižjih začetnih koncentracij virusa, pričakovati, da je stabilnost manjša kot v imenovanih laboratorijskih študijah⁽³⁾.

SANITARIJE

Okna sanitarij naj bodo odprta. Tudi pred sanitarijami v predprostoru sanitarij svetujemo talne označbe za zagotavljanje primerne medosebne razdalje. Vrata naj učenci po možnosti odpirajo s komolcem oz. s pomočjo čiste papirnate brisačke. V sanitarijah naj bo vedno na voljo milo in papirnate brisačke. Sušilniki rok so z namenom preprečevanja širjenja SARS CoV-2 odsvetovani.

Razredniki naj učence seznanijo z ukrepi, ki se jih je potrebno držati v sanitarijah. Predlagamo, da v sanitarijah namestite infografiko z nasveti o umivanju rok, ki so dosegljivi na povezavi: <https://www.nijz.si/sl/preprecevanje-okuzbe-z-virusom-sars-cov-2019>

Priporočamo, da se skušajte izogibati zastojem na poti v in iz stranišča.

Glede urejenosti in uporabe sanitarij za zaposlene naj zaposleni smiselno upoštevajo navodila za učence.

ODHOD DOMOV

Po končanem pouku naj učenci iz šole izstopajo posamično, pri tem naj stalno ohranjajo priporočeno vsaj 1,5 oz. 2 metrsko medosebno razdaljo. Priporočamo, da je tudi v tem delu dneva pri vходу ter na vsakem hodniku prisotna odrasla oseba, ki skrbi, da se ukrepi spoštujejo.

5. PODPORNE DEJAVNOSTI

ZRAČENJE PROSTOROV

Vsak dan pred pričetkom pouka naj se učilnice temeljito prezračijo (vsa okna v učilnici odprta na stežaj), nato pa naj se izvajanje pouka prilagodi na način, ki omogoča redno prezračevanje prostorov na vsako uro. Še boljše je, če je seveda možno, da se učilnice zračijo ves čas. Okna naj odpira in zapira samo učitelj oziroma ena oseba.

Tudi po koncu pouka, pred čiščenjem, naj se učilnico temeljito prezračijo (vsa okna v učilnici odprta na stežaj). Navodila za prezračevanje prostorov izven zdravstvenih ustanov v času širjenja COVID-19 so dosegljiva na: <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-prezracevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-casu-sirjenja-okuzbe-covid-19>.

ČIŠČENJE PROSTOROV

V času izvajanja pouka je potrebno šolske prostore redno čistiti in razkuževati. Najmanj 1 krat dnevno je potrebno temeljito čiščenje prostorov, kjer se nahajajo učenci, učitelji in ostalo osebje. V prostorih, ki niso stalno v uporabi, se razkuži površine in predmete, ki se jih pogosteje dotika.

Koši za smeti naj bodo izpraznjeni vsaj 1-krat na dan.

Površine in predmete, ki se jih pogosto dotikamo (npr. kljuke, držala, stikala za luči, potezne vrvice v sanitarijah...) naj se razkužijo večkrat dnevno.

Upošteva naj se priporočila za čiščenje in razkuževanje prostorov izven zdravstvenih ustanov, ki so dosegljiva na povezavi: <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-ciscenje-in-razkuzevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-katerih-se-je-zadrzeval>

ŠOLSKA KUHINJA, SAMOPOSTREŽNI APARATI ZA NAPITKE

Svetujemo, da samopostrežni aparati za napitke ne obratujejo.

Delo v kuhinji

- osebje naj bo seznanjeno s posebnim delovnim režimom, planom čiščenja za površine in prostore v obdobju epidemije COVID-19;
- ravnanje z živili mora potekati skladno z sistemom HACCP;
- jedilniki naj bodo enostavnejši;
- malice naj bodo pripravljene enoporcijsko, tako da v razredih razen razdelitve ni potrebnih dodatnih dejavnosti (npr. mazanja namaza na kruh), jedi/živila naj bo pred morebitno kontaminacijo zaščiteno s folijo;
- malice naj bodo dostavljene v razred;
- obvezno je nošenje zaščitne maske³;
- delovna oblačila je potrebno zamenjati vsak dan, prati pri temperaturi vsaj 60 °C;
- redno umivanje rok;
- redno čiščenje površin in pultov;
- ohranjanje medosebne razdalje vsaj 1,5 oz. 2 metra (glede na prostorske možnosti);
- osebje v kuhinji naj se, če je to le mogoče, razdeli v dve skupini-izmeni, ki naj se med seboj ne križata.

Jedilnica

- Predlagamo, da se v jedilnici postreže zgolj kosilo;
- vsi uporabniki si morajo pred vstopom v jedilnico in pri izhodu umiti roke,

- določeno naj bo največje število oseb, ki se lahko istočasno nahaja v jedilnici (glede na možnosti vzdrževanja medosebne razdalje vsaj 1,5 oz. 2 metra), priporočamo, da se v jedilnici označijo stoli, ki se lahko uporabljajo;
- v kolikor je abonentov za kosilo več, naj delitev poteka v dveh ali več fazah/izmenah, med katerimi se prostor temeljito prezrači, mize, stoli in pladnji pa razkužijo;
- učenci iz enega razreda oz. učne skupine, ki imajo v šoli kosilo, naj gredo na kosilo skupaj, v jedilnici naj bo hkrati čim manj učnih skupin;
- podrobnosti glede razporejanja učencev pri kosilu naj bodo opredeljene v hišnem redu;
- v kolikor se hodi po hrano k izdajnemu pultu, naj bo s talnimi označbami opredeljen enosmeren koridor dostopa do pulta in talne označbe vsaj 1,5 oz. 2-metrске razdalje med čakajočimi;
- osebje naj izdaja hrano izza pleksi zaslona ali zaščiteno z ustrezno masko (kirurška IIR)³;
- po zaključku hranjenja naj bo zopet s talnimi označbami opredeljen enosmeren koridor do izhoda z vmesno postajo za oddajo pladnja z umazano posodo.

6. UKREPANJE V PRIMERU OBOLENJA S SIMPTOMI/ZNAKI COVID-19

OBRAVNAVA PRIMERA S SUMOM NA COVID-19 V OSNOVNI ŠOLI

Če zboli učenec z vročino in drugimi znaki akutne okužbe dihal, se v skladu s postopkovnikom šole obvesti starše. Učenec počaka starše oz. se napoti domov. (Za pot domov naj ne uporablja javnega prevoza).

Če mora v šoli počakati starše ali skrbnike, naj počaka v izolaciji. Priporoča se, da v času, ko čaka starše, če je možno, nosi masko. Uporablja naj samo določene sanitarije in umivalnik, ki naj jih, v kolikor je to mogoče, v tem času ne uporablja nihče drug. Osebje, ki je v stiku z obolelim učencem, naj nosi masko in upošteva navodila o medosebni razdalji in higieni rok.

Starši učenca se posvetujejo z izbranim osebnim zdravnikom otroka. V primeru, da zdravnik napoti otroka na testiranje in če je izvid testa negativen, dobi učenec navodila za zdravljenje od izbranega zdravnika in preiskava na COVID-19 je zaključena.

Če je pri učencu potrjena okužba COVID-19, NIJZ prejme prijavo obolenja iz laboratorija oz. ga o tem obvesti izbrani zdravnik učenca. V primeru pozitivnega izvida NIJZ začne voditi epidemiološko preiskavo. V epidemiološki preiskavi sodelujejo NIJZ, vodstvo šole, zdravstvena inšpekcija in drugi. Z epidemiološko preiskavo se išče izvor okužbe in identificira

³ Natančnejša navodila za posamezna delovna mesta poda pooblaščen specialist medicine dela, ki natančno pozna organizacijski proces in tveganja na posameznih delovnih mestih. Spletna stran medicine dela, dostopna na naslednji povezavi: <https://www.anticovid.zmdps.si/>

kontakte, ki so bili v stiku z obolelim učencem v času kužnosti doma, na poti v šolo, v šoli itd. O epidemioloških ukrepih v osnovni šoli se vodstvo šole posvetuje z območno enoto NIJZ. O primerih COVID-19 je praviloma obveščeno zdravstvo.

(V kolikor se zgodi, da ima vodstvo osnovne šole prej informacijo o primeru COVID-19 v šoli, se o tem posvetuje z epidemiologom območne enote NIJZ).

Če zboli osebje osnovne šole z vročino in znaki akutne okužbe dihal, se umakne iz delovnega mesta in pokliče izbranega zdravnika. V primeru, da je oseba COVID-19 pozitivna, izbrani zdravnik oziroma laboratorij o tem obvesti NIJZ, ki začne z epidemiološko preiskavo.

Prostore osnovne šole, kjer se je gibal oboleli učenec in/ali osebje s COVID-19, se temeljito očisti, izvede dezinfekcijo in temeljito prezrači.

Priporočila vodstvom šol za ravnanje v primeru suma oz. potrjenega primera COVID-19:

Ravnatelja o potrjenem primeru COVID-19 obvesti epidemiološka služba. Ravnatelj ukrepa v skladu z navodili regijskega epidemiologa. Ravnatelj obvesti MIZŠ.

V primeru, če ravnatelja o sumu ali o potrjenem primeru COVID-19 pri učencu ali v družini/gospodinjstvu učenca obvestijo starši, se ravnatelj o nadaljnjih ukrepih posvetuje z regijskim epidemiologom. V primeru potrjene bolezni COVID-19 pri učencu, ravnatelj obvesti MIZŠ.

V primeru, če ravnatelja opozori zaposleni, da obstaja sum ali je test potrdil COVID-19 pri zaposlenem oz. pri članu njegove družine/gospodinjstva, se ravnatelj o nadaljnjih ukrepih posvetuje z regijskim epidemiologom. V primeru potrjene bolezni COVID-19 pri zaposlenem, ravnatelj obvesti MIZŠ.

Poudarjamo, da obveščanje v zdravstveni službi poteka tako, da zdravnik, ki je pri pacientu potrdil okužbo s COVID-19 obvesti regijskega epidemiologa, ki potem kontaktira vodstvo šole, izvede epidemiološko preiskavo in predlaga nadaljnje ukrepe.

7. MATERIALI NA SPLETNI STRANI NIJZ

V pomoč so vam lahko materiali na spletni strani NIJZ:

Za otroke in mladostnike:

- <https://www.nijz.si/sl/otroci-in-mladostniki-v-casu-sirjenja-okuzbe-covid-19>
- <https://zdaj.net/>
- <https://zdaj.net/kategorija/koronavirus-otroci-in-mladostniki/>
- Kako se širijo virusi (strip)
https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/strip_kako-se-sirijo-virusi.pdf

Spletna svetovalnica za mladostnike:

- <https://www.tosemjaz.net/>
- <https://www.tosemjaz.net/clanki/epidemija-koronavirusa/>
- Ostali materiali: <https://www.nijz.si/sl/koronavirus-sars-cov-2-gradiva>
- Za otroke:
https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/datoteke/dusevno_zdravje_otroci.pdf

8. VIRI

1. Spletne strani NIJZ. www.nijz.si
2. Martin Exner M, Peter Walger P, Teichert U, Herr C. Stellungnahme Deutsche Gesellschaft für Krankenhaushygiene (DGKH), Bundesverband der Ärztinnen und Ärzte des Öffentlichen Gesundheitsdienstes (BVÖGD), Gesellschaft für Hygiene, Umweltmedizin und Präventivmedizin (GHUP). Bekämpfung der COVID-19-Epidemie in Deutschland – Handlungsempfehlungen für Gesundheitsämter für die infektions-hygienische Überwachung der Durchführung von schriftlichen Schulprüfungen (Abitur, ZP 10), sonstiger Abschlussprüfungen in Ausbildungsberufen und in der Universität und zum Wiederbeginn des Schulbetriebes. Available from: https://www.krankenhaushygiene.de/ccUpload/upload/files/2020_04_16_Stellungnahme-DGKH-BVOEGD-GHUP-Praeventivkonzept.pdf
3. Senatsverwaltung für Bildung, Jugend und Familie – Schule. Dosegljivo na: <https://www.berlin.de/sen/bjf/coronavirus/aktuelles/schulschliessung/>
4. Fahrplan Zentralmatura&Berufsschulabschluss Schuljahr 2019/20. Dosegljivo na: https://www.bmbwf.gv.at/Themen/schule/beratung/corona/corona_fua.html#zm
5. Hygienehandbuch zu COVID-19 Teil 1: Empfehlungen des BMBWF zum Schutz vor einer COVID-19-Ansteckung in elementarpädagogischen Einrichtungen und Schulen. Wien: Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft und Forschung; 2020.
6. Official website of the Gouvernement du Québec. Preschools and elementary and secondary schools in the context of the COVID-19 pandemic. Pridobljeno 1.5.2020 s spletne strani: <https://www.quebec.ca/en/education/preschool-elementary-and-secondary-schools/etablissements-scolaires-prescolaires-primaires-et-secondaires-dans-le-contexte-de-la-covid-19/>
7. Jacobsen S. What is it like in Denmark's reopened schools? Pridobljeno 1.5.2020 s spletne strani: <https://www.tes.com/news/what-it-denmarks-reopened-schools>
8. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Zagreb, 29. 04. 2020. Upute za sprječavanje i suzbijanje epidemije COVID-19 za ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te osnovnoškolske ustanove u kojima je osigurana mogućnost zbrinjavanja djece rane predškolske dobi te učenika koji pohađaju razrednu nastavu
9. European Commission. 2020. Joint European Roadmap towards lifting COVID-19 containment measures. Brussels, European Commission, pridobljeno s spletne strani v maju, 2020: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication_-_a_european_roadmap_to_lifting_coronavirus_containment_measures_0.pdf
10. Melnick H. et al. Reopening Schools in the Context of COVID-19: Health and Safety Guidelines From Other Countries Pridobljeno 25.5.2020 s spletne strani: <https://learningpolicyinstitute.org/product/reopening-schools-covid-19-brief>
11. CDC. Considerations for Schools Pridobljeno 25.5.2020 s spletne strani: <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/community/schools-childcare/schools.html>

9. PRILOGE

Priloga 1: Razširjeni strokovni kolegij (RSK) za pediatrijo je opredelil zdravstvene omejitve za učence za vrnitev v šolo ob ponovnem odprtju, samostojen dokument

Sklep RSK za
pediatrijo 10. koresp

Priloga 2: Razširjeni strokovni kolegij (RSK) za medicino dela, prometa in športa je predelil zdravstvene omejitve za zaposlene v šoli za vrnitev na delovno mesto ob ponovnem odprtju, samostojen dokument

Sklep RSK za
medicino dela prom

Priloga 3: Izjava ob ponovnem vstopu v šolo

Izjava staršev pred vstopom otroka v šolo

ob sproščanju ukrepov za zajezitev širjenja COVID-19

Moj otrok _____ (ime in priimek otroka)

1. v zadnjih 14 dneh ni imel kateregakoli od naslednjih simptomov/znakov: povišana telesna temperatura, kašelj, glavobol, slabo počutje, boleče žrelo, nahod, težko dihanje (občutek pomanjkanja zraka), driska oz. je bil v tem obdobju zdrav;
2. v zadnjih 14 dneh ni bil v stiku z osebo, pri kateri je bila potrjena okužba s SARS-CoV-2.
3. Če se bodo pri mojem otroku pojavili zgoraj navedeni znaki/simptomi ali bo potrjena okužba s SARS-CoV-2 pri osebi, ki z otrokom biva v istem gospodinjstvu (najpogosteje družinski član), bo otrok ostal doma.

Kraj in datum: _____

Podpis: _____

Če vaš otrok zboli z zgoraj navedenimi znaki/simptomi ali bo potrjena okužba s SARS-CoV-2 pri osebi, ki z otrokom biva v istem gospodinjstvu (najpogosteje družinski član), naj ostane doma in omeji stike z drugimi ljudmi. Če je otrok bolan, za nadaljnja navodila pokličite otrokovega izbranega ali dežurnega zdravnika. V primeru potrjene okužbe v družini ali drugega tesnega stika z okuženo osebo boste nadaljnja navodila prejeli od epidemiološke službe.

Priporočamo vam, da otrok omeji stike s starejšimi (npr. s starimi starši) in osebami s pridruženimi kroničnimi boleznimi ali imunskimi pomanjkljivostmi, saj so le-ti bolj ogroženi za težek potek bolezni. Druženje otrok namreč poveča tveganje za okužbo otroka.

Osnovne informacije o COVID-19

Okužba z virusom SARS-CoV-2 lahko povzroči koronavirusno bolezen 2019 oz. COVID-19. Inkubacijska doba (čas med okužbo in pojavom bolezni) je lahko do 14 dni, povprečno približno 6 dni. Bolezen se najpogosteje kaže z znaki/simptomi okužbe dihal, to je s slabim počutjem, utrujenostjo, nahodom, vročino, kašljem in pri težjih oblikah z občutkom pomanjkanja zraka. Pri približno 80% okuženih bolezen poteka v lažji obliki. Pri otrocih je potek bolezni praviloma lažji, tveganje za težek potek in zaplete pa se poveča pri starejših (zlasti starejših od 60 let) in osebah s pridruženimi boleznimi, kot so srčno-žilne bolezni, bolezni pljuč, jeter, ledvic, sladkorna bolezen, imunske pomanjkljivosti ipd. Za težji potek bolezni je značilna pljučnica. Za potrditev ali izključitev okužbe s SARS-CoV-2 je potrebno mikrobiološko testiranje. Okužba s SARS-CoV-2 se med ljudmi prenaša kapljično, z izločki dihal. Za prenos potreben tesnejši stik z bolnikom (razdalja do bolnika manj kot 1,5 m). Okužba je možna tudi ob stiku s površinami, onesnaženimi z izločki dihal. Za preprečevanje okužbe je tako najpomembnejša dosledna higiena rok in kašlja. Podrobna navodila za preprečevanje okužbe in več informacij na spletni strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje: <https://www.nijz.si/sl/koronavirus-2019-ncov>

Številka: 10-1/2020

Datum: 5.5.2020

Zadeva: **Povzetek zapisnikov 6 in 9. korespondenčne seje –RSK za MDPŠ**

MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE
Štefanova 5
1000 LJUBLJANA

Povabljeni k sodelovanju: prim. prof. dr. Marjan Bilban, izr. prof. dr. Metoda Dodič Fikfak, izr. prof. dr. Alenka Franko, asist. dr. Alenka Škerjanc, dr. Tihomir Ratkajec

Predlagani dnevni red:

Dopis NIJZ MZ številka: 1812-741/2020-2 (326) z dne 23. 4. 2020

Opredelitev zdravstvenih omejitev za pedagoške delavce

Opredelitev zdravstvenih omejitev za učitelje in vzgojitelje, ki zaradi zdravstvene ogroženosti za težji potek oz. neugoden izid bolezni Covid 19 ne morejo delati v vrtcih in pri pouku s predšolskimi otroci, učenci in dijaki.

Sklep:

RSK za MDPŠ je 27. 3. 2020 na 6. korespondenčni seji RSK za MDPŠ sprejel stališče, ki ga je podprlo tudi Združenje pneumologov dne 26.3.2020 in Združenje za medicino dela, prometa in športa dne 27. 03. 2020 o tem, katere delavce se lahko izključi iz proizvodnje, kjer niso izpolnjeni protiepidemijski pogoji.

Enako mnenje velja tudi za delavce v vrtcih, ki neposredno delajo z otroci, vzgojitelje, učitelje na osnovnih in srednjih šolah:

- nosečnice *
- delavci na bioloških in imunosupresivnih zdravilih,
- delavci z malignim obolenjem na sistemski terapiji raka (kemo-, imuno-, tarčna terapija),
- delavci po presaditvi organov/tkiv, ki prejemajo imunosupresivno terapijo
- delavci z neurejeno sladkorno boleznijo,
- delavci s kronično pljučno boleznijo, ki so bili ali so še na katerikoli vrsti sistemske protivnetne ali imunosupresivne (vključno z biološko terapijo) terapije v zadnjem letu ali ki imajo pogosta recidivna vnetja zaradi okužb (kot pri KOPB, bronhiektazijah, astmi

* Nosečnost kot KI ni v nasprotju s prejšnjim mnenjem RSK za MDPŠ, ko je bilo zapisano, da nosečnost ni KI za delo z **zdravimi** otroci. Nosečnost pa je KI, ko niso izpolnjeni protiepidemijski pogoji.

pljučni fibrozi, sistemskih avtoimunskih boleznih na dihalih, pljučnem raku, imunskih pomanjkljivostih),

- delavci z visokim in neurejenim krvnim tlakom,
- delavci s težjimi duševnimi in vedenjskimi motnjami,
- delavci z drugimi težjimi kroničnimi boleznimi po presoji spec. MDPŠ in glede na oceno tveganja,
- delavci stari nad 65 let

O umiku iz delovnega mesta zaradi zdravstvenih razlogov odloča zdravnik specialist medicine dela, ki presoja individualno in so mu predlagane bolezni le smernice pri delu.

Predsednik RSK
prim. prof. dr. Marjan Bilban, dr. med.
spec. MDPŠ

**PEDIATRIČNA KLINIKA
BOHORIČEVA 20, LJUBLJANA**

Telefon: 01 522 38 01

FAKS: 01 522 93 57

e-mail: alenka.lipovec@kclj.si

Predsednica: izred. prof. dr. Nataša Bratina, dr. med.

Številka: 10. korespondenčna seja 2020

Datum: 20. maj 2020, ob 13h

Zadeva: 10. korespondenčna seja v letu 2020

Zveza: Dodatna opredelitev zdravstvenih omejitev za otroke in dijake v času zaključka epidemije SARS – 2 – CoV (obisk vrtcev, šole)

Na RSK za pediatrijo smo prejeli vlogo Pediatrične klinike glede dopolnitve razlage in vključitve kronično bolnih otrok v proces vzgoje in izobraževanja

Ob ponovnem odprtju vrtcev in šol z določenimi omejitvami se je nemudoma pojavilo vprašanje, ali je varno, da se v proces izobraževanja vrnejo vsi otroci, ali pa obstajajo skupine otrok, ki so posebej ogrožene v primeru okužbe s SARS-CoV-2 virusom in je zato smiselno, da zaradi zdravstvenih razlogov nadaljujejo izobraževanje na daljavo in se njihova vključitev v vrtce in šole zadrži, dokler nimamo večjega števila zanesljivih strokovnih podatkov glede na relevantne objave v medicinski literaturi.

Otrokom vsekakor ne smemo kratiti pravice do vzgoje in izobraževanja po nepotrebnem, zato je potrebno ob trenutno zelo ugodni epidemiološki situaciji v Sloveniji dobro premisliti komu bomo omejili dostop do ponovnega vključevanja v vzgojno-izobraževalne procese. Ni smiselno, da vsem otrokom z določeno diagnozo prepovemo izobraževanje, kajti tudi otroci znotraj posamezne bolezni so v različnih fazah zdravljenja, se različno odzovejo na zdravljenje, skratka je njihova imunost različno okvarjena. S tem, kakšno bolezen ima otrok in kakšen je njen potek, sta najbolj seznanjena osebni pediater in lečeči pediater subspecialist.

Zato je najbolj smiselno, da imajo kronično bolni otroci s potencialno večjim tveganjem za težji potek COVID-19 opravljeno pred vstopom v šolo individualno oceno tveganja. Oceno opravi izbrani pediater po posvetu z lečečim subspecialistom in družino. Vsekakor pa bo otrok, ki so posebej ogroženi, in bodo potrebovali ustrezno mnenje, da ne bodo šli v vrtec ali šolo, malo.

Revidiran seznam kronično bolnih otrok, ki so bolj ogroženi zaradi okužbe z virusom SARS-CoV-2:

1. Za področje nevrologije:

- Otroci, ki zaradi nevrološke bolezni (npr. epilepsija, ADEM, itd.) prejemajo visoke odmerke steroidov (odmerek višji od 0.5 mg na kg TT/dan) več kot 14 dni
- Otroci, ki zaradi nevrološke bolezni (npr. multipla skleroza, itd.) prejemajo imunomodulatorno terapijo

2. Za področje gastroenterologije in hepatologije:

- Otroci in mladostniki, ki prejemajo terapijo z visokimi odmerki sistemskih kortikosteroidov (odmerek višji od 0.5 mg na kg TT/dan) več kot 14 dni, ne pa tisti, ki prejemajo lokalno delujoče kortikosteroide (npr. Budezonid)
- Otroci in mladostniki, ki prejemajo večtirno imunosupresivno zdravljenje (pri čemer aminosalicilati ne štejejo)
- Otroci in mladostniki, ki prejemajo hkrati biološko zdravilo in imunosupresivno zdravljenje
- Otroci in mladostniki po presaditvi jeter, če je minilo od presaditve jeter manj kot leto dni, ali potrebujejo intenzivnejše imunosupresivno terapijo kot je monoterapija z takrolimusom

3. Za področje nefrologije:

- KLB GR IV in več
- Bolniki na hemodializi
- Bolniki na peritonealni dializi
- Transplantirani bolniki
- Bolniki z nefrotskim/nefritičnim sindromom, ki so zdravljeni s kortikosteroidi ali drugimi imunosupresivi
- Bolniki z nefrotskim sindromov/nefritičnim sindromom, ki ni odziven na terapijo, tudi če niso na imunosupresivni terapiji
- Bolniki s HUS na vzdrževalnem zdravljenju z eculizumabom
- Bolniki, ki imajo zaradi zdravljenja z Rituximabom zavoro CD19 celic

4. Za področje pulmologije:

- Bolniki s težko astmo (na redni terapiji s sistemskimi glukokortikoidi ali biološkimi zdravili)
- Bolniki s potrebo po zdravljenju z dodatnim kisikom v vdihanem zraku na domu (visok ali nizek pretok)
- Bolniki s potrebo po zdravljenju z umetno ventilatorno podporo na domu (CPAP, neinvazivna ali invazivna ventilacija)

5. Za področje revmatologije/imunologije:

- Bolniki s težko primarno imunsko pomanjkljivostjo
- Otroci in mladostniki, ki prejemajo terapijo z visokimi odmerki kortikosteroidov (odmerek višji od 0.5 mg na kg TT/dan) več kot 14 dni
- Otroci, ki prejemajo visoke odmerke konvencionalnih imunosupresijskih zdravil (npr. MMF, ciklofosamid, takrolimus), večtirno imunosupresivno zdravljenje ali kombinacijo imunosupresivne in biološke terapije
- Otroci in mladostniki, ki prejemajo biološko terapijo usmerjeno proti T ali B celicam (npr. abatacept, rituximab), ali biološko terapijo usmerjeno proti delovanju komplementa (npr. eculizumab)
- Otroci in mladostniki po transplantaciji krvotvornih matičnih celic, ki

prejemajo imunosupresivno terapijo in otroci po transplantaciji krvotvornih matičnih celic brez imunosupresivne terapije pri katerih je od transplantacije manj kot leto dni

6. Za področje hemato-onkologije:

- Otroci/mladostniki z maligno boleznijo na kemoterapevtskem zdravljenju / obsevalnem zdravljenju ali manj kot pol leta po intenzivnem kemoterapevtskem zdravljenju
- Otroci/mladostniki z nemaligno neoplazmo (npr. LGG...) na kemoterapevtskem zdravljenju / obsevalnem zdravljenju ali manj kot pol leta po intenzivnem kemoterapevtskem zdravljenju
- Otroci/mladostniki po transplantaciji krvotvornih matičnih celic, ki prejemajo imunosupresivno terapijo in otroci po transplantaciji krvotvornih matičnih celic brez imunosupresivne terapije pri katerih je od transplantacije manj kot leto dni
- Otroci/mladostniki, ki zaradi različnih hematoloških obolenj prejemajo kortikosteroide ali drugo imunosupresivno terapijo
- Otroci/mladostniki, ki prejemajo biološka oz. tarčna zdravila (večinoma že zajeti v skupini otrok z maligno boleznijo oz. neoplazmo)
- Otroci/mladostniki, ki imajo težko okvaro organov oz. organskih sistemov iz naslova osnovne bolezni ali posledic zdravljenja v obsegu, ki ga opredeljujejo druga subspecialna področja (nefropatija, kardiomiopatija, okvara pljuč, osrednjega živčevja...)
- Otroci/mladostniki z težkimi nemalignimi hematološkimi stanji (npr. PNH, težka kongenitalna nevtropenija, esencialna trombocitoza...)
- Otroci/mladostniki z nemalignimi hematološkimi stanji, ki prejemajo imunosupresivno/imunomodulatorno terapijo ali drugo terapijo, ki povečuje tveganje

6. Za področje endokrinologija, diabetes in bolezni presnove:

- Otrok s hipokorticismom
- Otroci s težkimi prirojenimi boleznimi presnove
- Otroci s kompleksnimi genetskimi sindromi, ki vključujejo tudi težko imunsko pomanjkljivost

7. Za področje kardiologije:

- Enojni prekat (HLHS, trikuspidalna atrezija, dvojni vtok v levi prekat)
- Pljučna hipertenzija
- Nepopravljene prirojene kompleksne srčne napake
- Stanje po transplantaciji srca
- Simptomatsko srčno popuščanje
- Simptomatske hude napake srčnih zaklopk
- Stanje po operaciji srčnih zaklopk (do 3 mesece od operacije)

Sorojenci in starši tistih otrok z večjim tveganjem, vključno z otroci, ki bodo prejeli potrdilo, pa gredo lahko v šolo oz. službo, vendar morajo biti posebej pozorni na simptome in strogo upoštevati vsa navodila za preprečevanje okužbe.

Sklep: RSK za pediatrijno bo ob pomoči vodilnih strokovnjakov s področja pediatrije še naprej zelo aktivno spremljal strokovno literaturo o SARS-CoV-2 virusu in epidemiološko stanje v Sloveniji in bo ustrezno temu prilagajal stališča glede obravnave otrok s kroničnimi boleznimi.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Bratina', with a long horizontal flourish extending to the left.

izred. prof. dr. Nataša Bratina, dr. med
Predsednica RSK za pediatrijo